

holdet til nye Bevillinger, thi det foreligger jo ikke praktisk, og jeg vil ikke komme ind paa de Stridsspørgsmaal eller mulige Stridsspørgsmaal, som ikke have praktisk Interesse; men jeg kan ikke erkjende, naar der forhandles om Optagelse af Noget, som i en Narvække har staaet paa Finantsloven, og med Hensyn til hvilket de Grunde, ifølge hvilke det er udeladt, ikke findes mere, at saa dette skal behandles, som om det aldrig havde staaet paa Finantsloven, saa at den Indrømmelse, som er gjort for et Nar, skal udskifte Mit, hvad der tidligere er stet uden Hensyn til de Forudsætninger, hvortil den var knyttet, og uden Hensyn til den Motivering, ifølge hvilken vi gik ind derpaa. Det forekommer mig, at, hvis man vilde opstille denne Sætning, vilde vi i Virkeligheden komme ind paa Grundsaetninger for Bevillinger, som vi dog ikke kunde være tjente med. Vi kunde jo under disse Omstaendigheder ikke nogenstunde gaa ind paa, at en Bevilling, som vi interesserede os for, og som engang var optagen paa Finantsloven, igjen gik ud deraf, uden at faae en bestemt Garantifor, at, dersom vi i Fremtiden engang igjen maatte forlange den optagen, skulde dette Forlangende ske Fyldest, og paa den anden Side maatte vi ikke gaa ind paa at optage nogen ny Post, uden at sikkre os ved den Raatel, at, hvis vi maatte stille det Forlangende, at den skulde gaa ud igjen, skulde den paa Forlangende fjernes. Det forekommer mig virkelig, at, hvis det skal være Princip, at det, at man en enkelt Gang finder sig i, at Noget gaar ud, skal bevirke, at dermed har man frataget ethvert Krav paa under nogen Omstaendighed at faae det gjenoptaget, vil det føre til, at vi som sagt maa fylde Finantsloven med mangfoldige Forbehold. Der maatte saaledes staa, at hvis f. Ex. Folkethinget med Hensyn til en hel Række Paragrafer med det og det Indhold forlanger, at den og den Post skal udgaa, skal det ske; hvis Landstinget i nogen fremtidig Finantslov fordrer, at den Post skal gaa ud, saa skal det ske, og hvis Regjeringen endelig skulde forlange det, maatte den kunne tage et lignende Forbehold. Dette viser, hvilken Mængde Forbehold der kan være Tale om at tage. Men man bør selvfølgelig gaa ud fra, at en saadan Renunciation ikke forpligter under forandrede Omstaendigheder, men at, naar de samme Grunde foreligger til i Fremtiden at fastholde denne Post, ja saa maa man ogsaa mødes i Erkjendelsen af, at det er et billigt Forlangende, og ikke mødes med den absolutte Benægtelse af, at det er Noget, som man nogenstunde har haft Noget at gjøre med, med den Paastand, at det er noget fuldstændig Nyt, som der ikke kan være Spørgsmaal om at betragte anderledes end, som om det aldrig nogenstunde havde staaet paa Finantsloven. Det er ialtfald den Betragtning, som jeg mener, man med Billighed kan fordrer fastholdt, naar Talem er om saadanne Bevillinger som disse, idet jeg under en

modsat Forudsætning ikke skjønner rettere, end at man maa tage Forfikkning med Hensyn til hver ny Post, som er indsat, og hver ny Post, som er udsbudt. Dette have vi dog aldrig tidligere gjort. Man maa gaa ud fra, at en naturlig billig Betragtning skal lægges til Grund, saa at man med billigt Hensyn til de foreliggende Omstaendigheder anerkjender det Berettigede i under den givne Situation, naar der iøvrigt ikke kan paavises nogenjomhelst Grund til, at den paagjældende Fordring ikke længere skulde gjøres gjældende, da at gjenoptage den. Men saa kunde man jo sige: Ja, men selv om man nu gjør denne Betragtning af den enkelte Indrømmelse gjældende, kunde man dog sikkre sig imod, at den betragtedes som Præcedensstilsælde, ved at tage en Forfikkning med Hensyn til, at den ikke skal betragtes paa denne Maade. Men det forekommer mig, at det kan have sine Vanskeligheder at sikkre sig paa denne Maade, og jeg skal i saa Henseende tillade mig at henvise til det andet Stridspunkt, som foreligger paa Finantsloven, nemlig med Hensyn til Universitetet. Det vil erindres, at man i 1873 begyndte at komme ind paa den Fremgangsmaade at opspise Kapitalformuen paa Finantsloven; men det blev da under Forhandlingerne bemærket af Ordsvøren for Finantsudvalget i det andet Thing, at det jo ikke var Meningen med denne første Foranstaltning at opspise Formuen. Dette blev altsaa udtalt første Gang Foranstaltningen blev truffen, og saa blev det ved Nar for Nar, og for hvert Nar, der gik, blev den gjorte Indrømmelse fastere og fastere Norm, som forpligtede os efter den Opfattelse af vore Indrømmelser, som jeg har tilladt mig at fremhæve. Da vi saa endelig engang mente, at nu var det dog paa Tiden at faae en Ordning af dette Spørgsmaal, saa var det, saavidt jeg skjønner, undertiden nær ved, at man syntes, at det dog var et høist urimeligt Forlangende, at vi nu skulde søge en Forandring i den bestaaende Tilstand, hvilken Tilstand var, at Universitetets Formue skulde opspises; altsaa: Den enkelte Indrømmelse forpligter os, og en fortsat Indrømmelse, gennem jo flere Nar den strækker sig, bevirker da, at den bestaaende Tilstand, som den enkelte Indrømmelse har skabt, bliver i den Grad sætnet, at det vil være høist beynnderligt og urimeligt, om vi nogenstunde vilde tænke paa igjen at forlange at komme bort deraf. Det er denne Opfattelse eller Betragtning af vore Indrømmelser's Betydning som forpligtende Norm, der skal forbinde os for al Fremtid og derved indskrænke vor Handlefrihed saaledes, at det, vi engang have fundet os i, skulde vi aldrig kunne komme bort fra. Det er denne Opfattelse, finder jeg, som gjør det saa vanskeligt for os at vise den Smødekommnen, som vi under andre Omstaendigheder kunde tage under Overveelse, om vi vilde vise.